

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИЛОЖНИ ИЗКУСТВА

Катедра "ДИЗАЙН ЗА ДЕТСКАТА СРЕДА"

Дисертационен труд

**"МИНИМАЛИЗМЪТ КАТО ЕСТЕТИЧЕСКИ ПОДХОД
НА ФОРМООБРАЗУВАНЕ ПРИ ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ"**

Боряна Владимирова Петкова

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
„ДОКТОР”

по научна специалност 05.08.04 „Изкуствознание и изобразителни изкуства”

Научен ръководител: Професор Георги Гиков

София, 2018

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита на заседание на факултет за „Приложни изкуства“ към катедра „Дизайн за детската среда“ на 21.06.2018 г. в НХА. Решението на катедрата е прието на съвет на факултет за „Приложни изкуства“ на 26.06.2018 г. в НХА и е насочено за защита пред специализирано жури в състав:

1. Научен ръководител: Професор Георги Гиков
2. Доц. д-р Магдалена Лазарова
3. Проф. Румен Райчев
4. Доц. д.изк. Незабравка Иванова
5. Доц. Банко Банков

1. Доц. д-р Величка Минкова
2. Проф. д-р Евгени Велев

Защитата за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ ще се проведе пред разширена специализирана комисия на от часа в ателие №7 на Национална Художествена Академия, ул. Шипка №1, София.

Материалите по защитата на дисертационния труд са публикувани на интернет страницата на НХА - www.nha.bg.

СЪДЪРЖАНИЕ НА АВТОРЕФЕРАТА

Обем на дисертационния труд.....	4
Структура на дисертационния труд.....	5
Обща характеристика на изследването.....	8
Кратко изложение на дисертационния труд.....	15
Основни изводи на дисертационния труд.....	25
Заключение.....	34
Декларация за оригиналност	36
Научни публикации по темата на дисертационния труд.....	38

ОБЕМ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е с общ обем 259 страници и съдържа: увод, изложение в три глави, изводи, заключение, декларация за оригиналност, научни публикации по темата, библиография и илюстративно приложение.

Текстовата част е развита в 195 страници и е структурирана в увод, изложение, състоящо се от три глави с подточки и подразделения, обобщение на направените изводи и анализи, заключение и декларация за оригиналност с научните приноси на труда.

Библиографската справка е представена в 17 страници и обхваща 171 източника. Тя включва заглавия на проучените книги, периодичен печат, албуми, каталози и електронни издания.

Илюстративното приложение съдържа 171 изображения разположени в 48 страници.

СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

УВОД.....	5
I. ВЪВЕЖДАНЕ В ЕСТЕТИЧЕСКИТЕ ПОХВАТИ НА СТИЛА НА МИНИМАЛИЗМА И ПРЕГЛЕД НА ПОНЯТИЯТА ПРИ ФОРМООБРАЗУВАНЕТО.....	13
1.1. Исторически преглед, развитие и похвати на минимализма.....	13
1.1.1. Възникване и развитие на изкуството на минимализма. Разпространение, принципи и навлизане в дизайна.....	13
1.1.2. Функционална насоченост на детските играчки и обвързаността им с минимализма. Минимализмът при дизайна на детски играчки. Определение и разновидности.....	18
1.1.3. Исторически преглед на развитието на детските играчки представители на минимализма.....	22
1.2. Формообразуващи фактори при дизайна на детски играчки, допускащи естетическите подходи на минимализма.....	32
1.2.1. Характеристика на минималистичните форми и понятия при формообразуването.....	32
1.2.2. Цвят и форма при детските играчки представители на минимализма - влияние върху възприятията и развитието на децата.....	40
1.2.3. Графиката при детските играчки представители на минимализма и нейното влияние върху въздействието и формата им.....	46
1.2.4. Фактори влияещи върху изграждането на формата при дизайна на детски играчки.....	53

Анализ и изводи глава I	55
--------------------------------------	-----------

II. КЛАСИФИКАЦИЯ НА МИНИМАЛИСТИЧНИТЕ ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ СПОРЕД МАТЕРИАЛА, ОТ КОЙТО СА ИЗРАБОТЕНИ. ВЛИЯНИЕ НА МАТЕРИАЛА ВЪРХУ ФОРМАТА.....	57
--	-----------

2.1. Дърво.....	59
------------------------	-----------

2.2. Текстил	79
---------------------------	-----------

2.3. Хартия.....	100
-------------------------	------------

2.4. Пластмаса	115
-----------------------------	------------

2.5. Гума.....	130
-----------------------	------------

Анализ и изводи глава II	138
---------------------------------------	------------

III. ВЛИЯНИЕ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МИНИМАЛИЗМА ВЪРХУ ВИДОВЕТЕ ДЕТСКИ ИГРАЧКИ И РАЗВИТИЕТО НА ИГРОВАТА ДЕЙНОСТ В РАЗЛИЧНИТЕ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ. ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И РОЛЯ НА ВИДОВЕТЕ ИГРАЧКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА МИНИМАЛИЗМА В ЕТАПИТЕ НА ДЕТСКОТО РАЗВИТИЕ.....	140
--	------------

3.1. Младенчество и ранно детство.....	145
---	------------

3.2. Предучилищна възраст.....	156
---------------------------------------	------------

3.3. Начална училищна възраст.....	176
---	------------

Анализ и изводи глава III	179
--	------------

ОСНОВНИ ИЗВОДИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.....	182
ИЗВОДИ ГЛАВА I	182
ИЗВОДИ ГЛАВА II	184
ИЗВОДИ ОТ ГЛАВА III	188
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	191
ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОРИГИНАЛНОСТ	194
НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.....	195
БИБЛИОГРАФИЯ	196

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Актуалност и необходимост от изследването

Основната дейност на децата е играта, тя е жизнено необходимо явление с комплексно въздействие върху емоционалните, физическите и интелектуалните им качества. В нея се преплитат фантазия и реалност, тя е дейност, която осъществява пълноценното развитие и изграждането на личността, а играчката е средство за тази дейност.

Голяма част от съвременните играчки и игри са започнали своето съществуване и развитие още от дълбока древност. Дисертационният труд представя анализирани теоретични и илюстративни сведения за развитието и функцията на минималистичните форми при детските играчки от древността до наши дни. Набляга се на изследване на типичната за минимализма тенденция за редуциране на изразните средства при проектирането и реализирането на детски играчки и нейното влияние върху детското развитие и игровата дейност.

Промените в нашата действителност се отразяват и върху игровите средства. Тъй като играчката се смята за обобщен образ на действителността, който отразява същността на обектите и образите от околната среда, няма как технологичният напредък също да не окаже своето влияние върху тематиката, визията и функциите на играчките. Това обаче не означава, че всяка играчка трябва да бъде високо технологична и отговаряща на най-новите тенденции. Присъствието на такъв тип игрови средства не изключва необходимостта от класическите играчки, с които са си служили дори и децата от древността. Основен приоритет при създаването на детски играчки е развитието и въображението на потребителите. Прекалената детайлизация и усложняване на функциите могат да се превърнат в пречка за пълноценното възприемане и използване на изделиято. Важен фактор е инициативата да бъде оставена на детето, а не на играчката – то трябва да има свободата да я употребява,

удовлетворявайки всеки път своите моментни желания и нужди от изразяване, без да бъде затормозено от прекалената ѝ визуална или функционална активност. Прекомерното разнообразие във формата и функциите може да доведе детето до дезориентация. Освен това игровите средства като визуализиращи образи със силна детайлизация и реалистичност могат да ограничат играта до еднообразни и шаблонни действия. Проблемът е, че всичко при тях се предлага на детето в готов вид и нищо няма нужда да бъде доизградено в неговото въображение. От друга страна обобщеността на формата, характерна при стила на минимализма, може да допринесе да се обогатят функциите на играчките, тъй като позволява да се използват всеки път в различни ситуации и сюжети, по този начин детето стимулира своята инициативност, изобретателност и въображение. То има способността да одухотворява играчките и да допълва функциите и визията им с помощта на фантазията си, да им придава несъществуващи белези и качества, което съдейства за оптималното развитие на въображението, мисловната дейност и речта.

Изборът на играчки и играта имат дългосрочни последици за социалното и интелектуалното развитие на детето. Оптимално развитие на детето се осъществява с игрови средства, които предполагат собствена активност и фантазия от негова страна, позволяват то да играе с тях и да бъде в главната роля, а не те. То да определя сюжета на играта и да има възможност чрез въображението си да го променя всеки път, когато пожелае. Неопределеността на минималистичните играчки и липсата на конкретен образ предизвиква различни асоциации и емоции у детето, поражда любопитство и стремеж към откривателство, позволява обогатяване на обхвата на игрите с тях и подтиква детето да разгърне способностите и въображението си.

Необходимостта от дисертационен труд насочен към детските играчки с минималистично формообразуване се поражда от липсата на тясно специализирана литература, предоставяща информация по отношение на употребата на минимализма като естетически подход при дизайна на играчките

и неговото влияние върху развитието на децата и игровата дейност. Необходимостта от труда се определя и от липсата на синтезирани проучвания насочени към конкретната тема.

За реализиране на дисертационния труд и анализиране и класификация относно развитието и еволюцията на детските играчки и тенденциите за формообразуването им са използвани илюстративни и теоретични сведения от множество музейни архиви (The J. Paul Getty Museum, Canadian Museum of History, The Global Egyptian Museum, The State Hermitage Museum, Digitalt Museum, The British Museum, Museum of London, The Metropolitan Museum of Art, Doll Museum и др.) и редица каталози от популярни фирми производители и дизайнери от цял свят с показателни за темата решения на детски играчки.

Относно игровата стойност на минималистичните играчки и влиянието им върху развитието на потенциала на децата са използвани трудове на чужди и български автори – педагози, психолози и дизайнери – насочени към функциите, характеристиката и класификацията на детските играчки; описващи изискванията към тях според вида им, според периодизацията на различните възрасти, според материала, от който са направени, формата и образността; предлагащи проучване и изследване на средства за игра, формиращи детската личност, оптималното развитие и осъществяващи пълноценна игрова дейност.

Обект и предмет на изследването

Обект на изследването са минималистичните детски играчки предназначени за деца до начална училищна възраст.

Предмет на изследването е мястото на минимализма като естетически подход на формообразуване при детските играчки, както и влиянието на редуцирането на изразните средства върху игровата дейност и детското развитие.

При дефиниране на обекта и предмета на изследването са приети следните ограничителни параметри:

Изследването се съсредоточава върху детските играчки, които са типични или частични представители на минимализма.

Изследването класифицира детските играчки според материала, от който са изработени; особеностите на различните възрастови групи, за които са предназначени; и видовете детски играчки според функционалната им насоченост.

Изследването се концентрира върху съвременната световна практика в областта на минималистичния подход при дизайн на детски играчки предназначени за деца до начална училищна възраст. Изискванията за детските играчки насочени към останалите възрастови групи не са обект на тази разработка, а само общите, валидни за всички играчки характеристики.

Цел и задачи на изследването

Набелязани са следните основни цели:

Да се реализира исторически преглед на възникването на играчката и еволюцията на формата ѝ от древността до наши дни.

Изследване на мястото и въздействието на изкуството на минимализма в проектирането и реализирането на детски играчки.

Осъществяване на синтезиране, анализ и класификация на показателни дизайнерски решения представители на минимализма според вид, функция, материал и възрастова група, към която са насочени.

Обобщаване и систематизиране на илюстративната и теоретичната информация за играчките представители на минимализма и техните функции.

Разглеждане и анализ на ролята и значението на детски играчки с минималистичен естетически подход на формообразуване в живота, развитието и изграждането на личността на детето.

За постигане на целите са поставени следните задачи:

Кратък исторически преглед на възникването и развитието на изкуството на минимализма с цел въвеждане в характерните за стила естетически похвати.

Анализиране на функционална насоченост на детските играчки и обвързаността им с минимализма.

Характеризиране на минималистичните форми и понятия при формообразуването.

Проучване и анализ на теоретични източници и материали свързани с дизайна и функциите на детските играчки.

Преглед, анализ и класификация на детски играчки, които са характерни представители на минимализма.

Наблюдение на влиянието и въздействието на минимализма върху видовете детски играчки и развитието и игровата дейност в различните възрастови групи

Методи на изследването

За реализиране на целите и задачите на изследването при събирането и обработването на материалите са използвани класически и съвременни методи, адаптирани към нуждите на изследването. Изпълнението на целите и задачите се осъществява, чрез библиографски подход, сравнителен метод и представянето на материали от личния архив на автора.

Възприетите методи на изследването включват:

Анализ на основни и допълнителни информационни източници илюстриращи състоянието и проблемите на формообразуването и дизайна на детски играчки от възникването им до днес.

Проучване на реализирани дизайнерски решения и проекти на детски играчки с минималистично формообразуване.

Лични наблюдения и критичен анализ на дизайнерската практика в областта на детската играчка.

Обхват на изследването

Изследването обхваща хронологично проследена и синтезирана информация от възникването на първите играчки, за които има сведения, до създаването на съвременните детски играчки представители на минимализма, наблюдение и разсъждение над формообразуването им и влиянието им върху детското развитие.

Първата глава на дисертационния труд е въвеждаща. Тя съдържа кратък исторически преглед на развитието на минимализма, запознаване с основните му характеристики и наблюдение на навлизането на стила в различните сфери на дизайна и в частност – дизайна на детски играчки. Проучват се етапите на еволюционното развитие на минималистичната играчка, приложен е онагледяващ снимков материал. Вторият раздел на първа глава ни запознава с формообразуващите фактори и понятия при дизайна на детски играчки представители на минимализма. Анализирани са възможните употреби на различни комбинации на цвят, форма и графика при минималистичните изделия за игра и е обосновано как те изграждат нивото на минималистичност на дизайн продукта. Разгледани са и останалите формоизграждащи фактори при дизайна на детски играчки.

Във втората глава на дисертационния труд са разгледани тенденциите при дизайна на минималистичните детски играчки. Направена е класификация според материала, от който са изработени. Анализирано е влиянието на различните материали върху формообразуването и степента на минималистичност. Изложени са показателни разнообразни образци чрез онагледяващи илюстрации на играчки от всеки материал.

Обхватът на изследването не включва систематизиране и анализ на образци на дизайнерски решения за минималистичните играчки от български

автори. Тази тема би могла да бъде обект на бъдещи научни разработки и допълнително изследване.

Третата последна глава разглежда и изследва влиянието и въздействието на минимализма върху видовете детски играчки (предметни, творчески и за игри с правила) и върху развитието и игровата дейност в различните възрастови групи. Разглежда се игровата стойност и функционалната насоченост на минималистичните играчки в различните етапи на развитие на децата.

Научно-практическа ползност на резултатите

Трудът има значение за развитието на научните изследвания – теоретични и исторически, в областта на минималистичния дизайн на детски играчки.

Направен е критичен анализ на дизайнерската практика относно детските играчки с обобщени форми. Синтезирани са тенденциите при формообразуването им и влиянието на използваният за осъществяването им материал върху формата.

Съставена е обемна информативна база от актуални литературни източници, засягаща въздействието на цвета и формата и отражението на минимализмът върху възприятията и развитието на децата.

Подробните анализи и класификации ще подпомогнат специалистите в постигането на хармония в реализирането на дизайнерските им решения с точни и ясни форми и цветове, без излишно усложняване и натоварване на визията и функциите с цел постигане на максимална свобода на детското въображение и висока игрова стойност на изделията.

Трудът е източник на информация, съдействаща на студенти в областта на дизайн за детската среда при проектирането на детски играчки.

Дисертационния труд обогатява културата на родителя и му оказва съдействие във взимането на правилно решение в избора на развиващи детски играчки, подходящи за възрастта и възприятията на детето.

Изложеното в дисертацията отговаря на поставената цел и изброените задачи.

КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

ГЛАВА I

ВЪВЕЖДАНЕ В ЕСТЕТИЧЕСКИТЕ ПОХВАТИ НА СТИЛА НА МИНИМАЛИЗМА И ПРЕГЛЕД НА ПОНЯТИЯТА ПРИ ФОРМООБРАЗУВАНЕТО

Първата глава на труда е класифицирана в две точки, всяка от които е с различна тематична насоченост, но обединявайки се, те изграждат основата на изследването. Въвеждат ни в естетическите похвати на стила на минимализма и ни запознават с понятията при формообразуването.

Първоначално се разглежда изкуството на минимализма и неговия път от изящните изкуства до приложните, а в последствие и в дизайна. В продуктивния дизайн терминът минимализъм се използва, за да опише възникналата тенденция създаването на обекта да се редуцира само до неговите необходими елементи. При дизайна представител на минимализма широко употребявани са идеалните форми – кръг, квадрат и правоъгълник, които са основа и за множество реализации на детски играчки. При минимализма чрез минимум изразни средства се гони постигане на максимално смислово внушение, а при дизайна на детски играчки чрез същите похвати се търси оптимално развитие на качества и умения у децата, съчетано с висока игрова стойност на изделието. Принципите на минимализма се прилагат при дизайна на детски играчки не само с цел усъвършенстване на естетиката, а и на функциите. Минимализмът повишава функционалните качества и игровата стойност.

Основната функционалната насоченост на детските играчки, при които минимализмът е употребен за естетически подход на формообразуване, е развитието на въображението и мисловната дейност. Свободата, която дават

подобен тип игрови средства, стимулира инициативността на детето при създаване на игрови сюжети. Дава му се възможност за себеизразяване, да отрази това, което го вълнува, възпроизвеждайки впечатленията си от взаимоотношенията и средата. Визията и качествата на минималистичната играчка се допълват чрез мисълта, въображението и словото.

За да бъде определена една играчка като типичен или частичен представител на минимализма, е нужно тя да притежава някой от характерните му естетически подходи или комбинация от тях, като например – употреба на опростени или геометрични форми, повтарящи се мотиви, редуциране на изразните средства, условност и обобщаване, липса на декорации, минимално количество цветове, форми, линии и структури и т.н. Тези методи на формоизграждане, дори използвани само частично, но отговаряйки на предназначението на изделието, са подходящи при изграждането на визията на детски играчки. Обобщеността на играчката обогатява изделието функционално, защото липсата на конкретност позволява на децата да използват естествената си склонност да допълват във въображението си липсващите белези на даден обект, както и способността да оприличават едни предмети на други.

Въпреки че точно понятието „минимализъм при детските играчки“ не е употребявано широко, то винаги е съществувало под различни наименования при дизайна им. Още при образците от история на играчките, които са разгледани в следващата подточка, често се забелязват успешни опити за силна стилизация, опростяване, хиперболизация, условност и обобщеност на формите.

Чрез историческия преглед на развитието на детските играчки представители на минимализма се демонстрира употребата в различни степени на минималистичните формообразуващи прийоми през етапите на човешкото развитие. Той ни води до забележителния факт, че съвременните деца играят с много от играчките, с които са играли и първобитните. Стига се до извода, че едни от най-значителните примери са играчки с минималистична форма.

В последствие са разгледани понятия, които ни запознават с основните принципи при композиционно-художественото проектиране. Те дават база, чрез която в последствие за целта на изследването във втора глава са анализирани множество показателни образци на детски играчки с минималистичен подход на формообразуване. Изследвани са и комбинациите на форма, цвят и графика запазващи минималистичността при дизайна на детски играчки.

Дизайнът е съчетание между функцията, формата и визията на дадено изделие и съдейства за естетическо обогатяване на предметната среда. Формата е основният белег, по който се възприема и въздейства първоначално едно изделие. Тя следва функцията и се предопределя от нея, те са единни. Особеностите при проектирането на детска играчка се характеризират с хармонизиране между утилитарните и художествените ѝ качества.

Изследването на общите вътрешни закономерности на строежа на формата в дизайна е предмет на композицията. Целта ѝ е постигане на утилитарно оправдана форма на изделието, имаща функционална, конструктивна и естетическа ценност, а при дизайна на детски изделия се добавя и педагогическата му полза.

Съществуват множество изразни средства и понятия на композицията при дизайна. Част от тях са точката, линията, фигурата, формата, пространството, пропорциите, мащабът, съразмерността, тектоничността, контраста, композиционният център, контекста, техниката, маниерът на изпълнение, стилът, цветът, и т.н. Изделията, които могат да бъдат наречени представители на минимализма се реализират чрез редуциране на изразните средства, но създаването на визия без никое от тях е невъзможно. Дизайнерският продукт, отговарящ на минималистичните естетически подходи, се изгражда чрез съчетание на минимален брой изразни средства и различни техни комбинации, от което в последствие се определя и степента на минималистичност на изделието.

Формата, цветът и графиката са компонентите, които изграждат външния вид. Когато те бъдат в пълен синхрон и служат на функцията на дизайн продукта, изделието може да се сметне за пълноценно.

Формоизграждането на играчката се обуславя от комплекс функционални, ергономични, конструктивни, технологични, композиционни и други изисквания. Оптималната форма на изделията за деца е целесъобразна и има органична връзка с образователните функции за определената възраст. Съобразявайки се с необходимите изисквания и предназначението на дизайн продукта, формата може да бъде с различни нива на минималистичност.

При цветовите решения за естетиката на минимализма най-характерни похвати са употребата на малко на брой цветове, на монохромност и на възползването от въздействието на естествените цветове и текстури на материалите. При дизайна на игрови средства може да се използват изложените минималистични методи, но популярни са и ведрите типично детски богати цветови комбинации, употребата на пастелни тонове, естествени текстури съчетани с малък брой ярки цветови акценти и т.н. Когато тези цветови решения бъдат приложени при детски играчки с опростено формообразуване, изделията пак могат да бъдат отнесени към стила на минимализма. Дори и да не са категорични негови представители, те частично отговарят на критериите му за изграждане на визията, а минималистичните форми ще са в синхрон с по-сложно цветово израждане и ще кореспондират убедително. Хармония изградена чрез похвати, отговарящи на стила на минимализма, създава категорична цялост на изделието, което от своя страна е от полза за неговото правилно възприемане и експлоатация.

Значително количество от средствата за игра, независимо от материала и вида им, имат допълнително графично оформление. По този начин се привлича вниманието на потребителите и се улеснява възприемането на поднесената информация. Графиката не е сред характерните изразни средства употребявани при минималистичния маниер, но ако е подчинена на неговите принципи, може да бъде убедителна част от цялостния дизайн на минималистичното изделие и

да допринесе за естетическата му ценност и въздействие. Чрез минималистични похвати на изразяване може да се зададе конкретна тематика на игровите средства, но редуцирането на изразните средства позволява на децата сами да решат дали ще насочат играта в тази посока или в друга.

ГЛАВА II

КЛАСИФИКАЦИЯ НА МИНИМАЛИСТИЧНИТЕ ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ СПОРЕД МАТЕРИАЛА, ОТ КОЙТО СА ИЗРАБОТЕНИ. ВЛИЯНИЕ НА МАТЕРИАЛА ВЪРХУ ФОРМАТА

Естетиката на дизайн продуктите се определя до голяма степен и от използваните материали за тяхната реализация. Те дават своето отражение върху въздействието и формата на изделието и поради това във втора глава са анализирани и класифицирани детските играчки на базата на материала и технологията, по която са произведени.

Най-характерните материали употребявани при детските играчки са дървото, текстила, хартията, пластмасата и гумата. В разделите на втора глава са разгледани множество показателни образци на дизайнерски решения от всеки от тях, при които е използван минимализма като естетически подход.

След направения анализ на тенденциите на формоизграждането и класификацията на минималистичните играчки според материала, от който са изработени и използваните технологии, както и наблюдението на влиянието им върху формата, стигаме до извода, че минимализмът като естетически подход е приложим при всеки материал, но важно условие е да се вземат под внимание неговите характеристики и особености, които да бъдат приложени оптимално. Материалите са коренно различни като въздействие и усещане по време на експлоатация. Ако от всеки от тях бъде реализирана една и съща триизмерна фигура с идентични размер и цвят и бъдат съпоставени помежду си, ще се осъзнае най-подчертано впечатлението от специфичния ефект, който оказват.

Ако например се вземе по едно бяло кубче от всеки от изброените материали - дървеното ще бъде осезаемо най-тежко, плътно и солидно; текстилното ще бъде най-меко и сменящо формата си при натиск; хартиеното ще е най-крехко и леко; пластмасовото ще е леко, заоблено технологично и с характерната за материала гладкост; гуменото ще бъде меко и с типичната матовост и топлина на гумата. Изложеното до тук показва, че всеки материал ни поднася своеобразна информация и провокира специфично емоционално въздействие благодарение на техните разлики. Не е възможно да се степенуват по значимост относно отражението им върху детското развитие и мястото им в средата на детето, тъй като всеки притежава своите преимущества, запознава потребителите с качества си и обогатява опита им. Отделно от това, ако свойствата им бъдат оптимално приложени при превръщането им в детски играчки, в средата на детето ще присъстват разнообразни визуални стимули провокиращи неговото внимание и желание за игрови действия.

Обобщавайки най-отличителните особености при крайния резултат от формоизграждането им, материалите може да се определят по следния начин. За дървото най-типично е присъствието на ръбове при формите му, освен ако не е обработено чрез струговане. Неговите технологични качества го правят материала с най-висока склонност към минималистичност. При текстила се наблюдава присъствието на характерната за него облост и мекота, дори при опити да се пресъздаде ръбата геометрична форма. Технологичните възможности на текстила обикновено го приобщават до известна степен към минималистичното формообразуване. Хартията притежава известна острота и геометризация на линиите, което е сред типичните за минимализма прийоми. Пластмасата притежава най-широки възможности за детайлизация без да се усложнява технологичният процес. Въпреки това и тя намира приложение при минималистичните формоизграждания на детски играчки, тъй като от нея могат да бъдат създадени единни и спокойни триизмерни форми, които трудно биха били осъществени от друг материал. Гумата има сходни качества с пластмасата заради технологията при формообразуване, но при нея по-характерни са облите

и меки форми, както и най-отличителната ѝ от другите материали особеност – нейната еластичност.

В тази глава чрез систематизиране и анализиране на съществуващи образци се установява и демонстрира възможността да бъдат реализирани игрови средства чрез частична или цялостна употреба на минимализма като естетически подход от всеки материал.

ГЛАВА III

ВЛИЯНИЕ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МИНИМАЛИЗМА ВЪРХУ ВИДОВЕТЕ ДЕТСКИ ИГРАЧКИ И РАЗВИТИЕТО НА ИГРОВАТА ДЕЙНОСТ В РАЗЛИЧНИТЕ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ. ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И РОЛЯ НА ВИДОВЕТЕ ИГРАЧКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА МИНИМАЛИЗМА В ЕТАПИТЕ НА ДЕТСКОТО РАЗВИТИЕ.

В последната, трета глава, е анализирано влиянието на минимализма върху видовете игрови средства (предметни, творчески и за игри с правила), предназначени за възрастните групи до начална училищна. Разгледано е развитието на игровата дейност в етапите на детството, както и въздействието на минимализма върху детските играчки насочени към всеки от тях.

Развитието на психиката и игровата дейност се осъществяват оптимално чрез предоставяне на разнороден игрови материал. От първостепенно значение за развитието на детето е придобиването на богат игрови опит. Съществено за него е способността на децата да обогатяват минималистичните игрови материали чрез мисълта, речта и въображението си.

Играчките интерпретиращи образи и обекти от действителността за сюжетно-ролева игра, могат да бъдат с различни степени на минимализъм. Един и същ обект може да бъде пресъздаден, както с множество детайли и подробности, така и по-условно чрез редуциране на изразните средства. Различните формообразуващи подходи обезпечават различни игрови дейности и

нужди на децата. Те преминават през етапи, в които потребностите им се сменят – в някои от тях по-подходяща е реалистичната визия на възпроизвеждания от изделието обект, в други по-удачно е да се възползват от независимостта, която им предоставят обобщените минималистични форми и липсата на конкретен сюжет. При по-малките играчката предопределя играта в по-голяма степен, отколкото при децата в по-горна възраст, в която минималистичната играчка им дава по-широко поле за изява.

Игровите средства могат да се разглеждат по различни начини. Те могат да пресъздават чрез стилизация образи и обекти от реалния и фантазия свят, както и просто форми, предизвикващи игровите инстинкти у децата. Ключов фактор е, че функциите на всяка конкретна играчка варират според степента на развитие на използващото я дете.

Етапите на развитие на децата и игровата дейност са ориентировъчни, те не са рязко обособени, преливат един в друг. По същия начин успоредно с детското развитие, и различните игрови средства се преплитат и преминават плавно от един към друг. Това се отнася и до видовете игри и до степента на минималистичност на играчките, които спадат към тях.

След прегледа и анализа на характерните за първата възрастова група видове играчки и изтъкването на показателни образци представители на минимализма, се установи, че високата минималистичност съответства на възможностите и възприятията на потребителите. Изведените примери на дизайнерски решения подкрепят твърдението, че при този тип играчки водеща е функцията и визията я следва в обобщени и изчистени форми, които да не отвличат вниманието на децата от основната цел на изделието. Изложеното ни води до логичния извод, че минимализмът намира приложение при играчките за деца до 3 години и неговото заемане на водеща позиция при тяхното формообразуване е в интерес на игровата дейност и оптималното развитие на потребителите.

В последствие във възрастта от 3 до около 4-5 години, когато възниква сюжетно-ролевата игра, степента на минималистичност се снижава и отстъпва

част от мястото си на съдържанието на реалистични компоненти при формоизграждането. Причините за това са, че в тази възраст се уточняват възприятията и представите за конкретни обекти и че при играчките, за чието реализиране е използван минимализма като основен естетически подход, е нужна по-развита игрова култура.

Закономерността относно съотношението между обобщеност и функционалност на изделията е, че по-минималистичната визия дава по-обширна функционална насоченост, а по-натуралистичната я вкарва в определени граници. Същите тези граници обаче съдействат за осъществяване на игрова дейност в етапите на развитие, в които детето все още не е готово самостоятелно да изгражда игрови сюжети и има нужда от насоките и стимулацията на играчки с по-ниска минималистичност.

При 5-6 годишните нивото им на развитие вече позволява и дори изисква по-висока степен на минималистичност при сюжетно-ролевите играчки, която оптимално съдейства за усъвършенстване на игровите умения – осъществяване на обогатени замисли и разнообразни роли и игрови отношения. За разлика от периода, в който реалистичните играчки могат да подпомагат и определят логиката на игровото действие, в този те вече биха възпрепятствали творческите търсения на децата и да създават стереотипност в игрите.

При игрите за драматизация важат същите специфики на игровите средства, както при сюжетно-ролевите. Ако на детето се предостави минималистична кукла и бъде подтикнато да разиграе сюжет от позната приказка, то ще бъде поставено пред преодоляване на трудност. Това от своя страна ще провокира мисловната дейност, изобретателността и въображението му. В последствие, преминавайки тази граница, чрез новопридобития опит на детето тази кукла вече ще може да претворява безброй образи и да бъде такава, каквато игровият сюжет провокира да бъде. И при този тип игри, колкото по-конкретен образ отразява играчката, толкова по-малки са функционалните ѝ възможности и обратно.

Разгледаните образци на дидактични играчки от метода на Монтесори засвидетелстват значимостта на формоизграждането и най-вече възможността им да бъдат сериозен информационен и образователен източник, без това да налага никакво усложняване, детайлизиране или добавяне на графични елементи при тяхното проектиране. Минимализмът при дидактичните играчки може да бъде разглеждан като средство, подпомагащо образователния процес, оставяйки чрез своята простота и изчистеност да се наблегне на функционалната насоченост на изделието и възприемането на скритата информация, която е заложена в него.

Важно е да се отбележи, че едно и също игрово средство предлага своеобразни възможности за игра и експериментиране в различните етапи на развитие на детето. Предоставяйки една конструктивна играчка за деца над 3 години на дете в минималната препоръчителна възраст за употреба, то ще се възползва от своите умения и знания натрупани до момента и ще извършва елементарни и достъпни за него игрови действия. Докато потребителите вече в начална училищна възраст биха имали друг подход, отговарящ на тяхното по-високо ниво на развитие, сръчност и игрови опит.

Във всеки възрастов период децата имат различни интереси и възможности за възприемане и експлоатация на игровите средства. Като цяло, изключвайки младенческата възраст, в която детето все още не може да извършва игрови действия с предметите, във всички други етапи на развитие биха могли да се употребяват едни и същи видове играчки, но чрез усложняване на функционалното им предназначение и различни нива на минималистичност на формите.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

ИЗВОДИ ГЛАВА I

ВЪВЕЖДАНЕ В ЕСТЕТИЧЕСКИТЕ ПОХВАТИ НА СТИЛА НА МИНИМАЛИЗМА И ПРЕГЛЕД НА ПОНЯТИЯТА ПРИ ФОРМООБРАЗУВАНЕТО

От въвеждането ни в естетическите похвати на минимализма чрез извършване на исторически преглед по отношение възникването, развитието и навлизането на стила в дизайна, както и запознаването ни със съществените понятия при формообразуването и влияещите му фактори при дизайна на детски играчки, които допускат естетическите подходи на минимализма, се стига до следните основни изводи.

- Проявления на естетиката на минимализма се срещат във всички видове изкуства. Сред най-характерните му белези при визуалните изкуства са съдържанието само на най-необходимите елементи, употреба на елементарни геометрични форми, съвършената чистота на правия ъгъл и паралелните линии, повтарящи се мотиви и формални белези, редуцирани форми, творби изградени в серии, композиции състоящи се от самостоятелни елементи, минимално количество цветове, стойности, форми, линии и структури, предпочитане на естествените текстури и т.н.
- Мотото на стила - "По-малкото е повече", илюстрира разбирането за стремеж към изчистено качество, вместо към количество на орнаменти, което е приложимо и при дизайна на детски играчки.
- Основната функционалната насоченост на детските играчки представители на минимализма е развитието на въображението и мисловната дейност. Липсата на конкретност позволява на децата да използват естествената си склонност да допълват във въображението си липсващите белези на даден обект, както и способността да оприличават едни предмети на други.

- Визията и качествата на минималистичната играчка се допълват чрез въображението и словото.
- Минималистичността на играчката повишава нейната естетическа и игрова стойност.
- Детските играчки могат да бъдат типични или частични представители на минимализма, в зависимост от това до каква степен отговарят на естетическите похвати характерни за стила.
- Минимализмът, назоваван така или под други наименования илюстриращи същото, винаги е съществувал и е прилаган в по-голяма или по-малка степен при създаването на игрови материали. Той има съществена роля в дизайна за детски играчки и е неделима част от тях. Още при образците от история на играчките често се забелязват успешни опити за силна стилизация, опростяване, хиперболизация, условност и обобщеност на формите.
- Множество образци на минималистични детски играчки се употребяват вече хиляди години и продължават да предизвикват интерес у малките потребители. Сред тях са разновидности на топките и топчетата, обръчите, йо-йо, пумпалите, заровете и т.н.
- Класическите изразни средства на композицията и формообразуването са приложими и при дизайна на минималистични детски играчки.
- Формата, цвета и графиката на детските играчки също могат да бъдат подчинени на прийомите на минимализма цялостно или частично. Те трябва да бъдат съобразени по между си. При по-висока минималистичност на някой от основните формообразуващи елементи, друг може да бъде с по-ниска, без това да нарушава естетиката на стила.
- Без значение дали едно игрово средство е минималистично или не, то трябва да бъде съобразено с основните фактори влияещи на формообразуването на този тип изделия. Към класическите принципи при дизайна тук е добавено допълнителното съобразяване относно

педагогическото им въздействие върху детското развитие, безопасността им и характеристиките на възрастовата група, за която са предназначени.

ИЗВОДИ ГЛАВА II

КЛАСИФИКАЦИЯ НА МИНИМАЛИСТИЧНИТЕ ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ СПОРЕД МАТЕРИАЛА, ОТ КОЙТО СА ИЗРАБОТЕНИ. ВЛИЯНИЕ НА МАТЕРИАЛА ВЪРХУ ФОРМАТА.

От извършените анализи по отношение характеристиката и класификацията на минималистичните детски играчки във връзка с материала, от който са изработени и неговото отражение върху формата на изделията се стига до следните основни изводи.

- Всяко изделие носи принципите и белезите на технологиите и материала, от който е произведено. Всеки материал има свои, характерни само за него, функционални, конструктивни, декоративни и други качества, от чието правилно приложение зависи общото въздействие на играчката и възможността тя да бъде отнесена до някаква степен (частично или цялостно) към стила на минимализма.
- Най-характерните материали употребявани при детските играчки са дървото, текстила, хартията, пластмасата и гумата.
- Характеристиките на дървото го определят като особено подходящ материал за употреба при детски играчки реализирани чрез естетиката и формообразуващите способности на минимализма.
- Стилизацията на дървените играчки е характерна за изделията произведени от дърво и за представителите на минимализма – опростеност и спокойствие на формите, гладки и обли или геометрични изчистени линии, липса на прекалена детайлизация на елементите, повтарящи се детайли и т.н.

- Цветовете най-често се използват само като акценти, в повечето случаи, както е типично за подхода на минимализма, се използва естетиката на натуралното въздействие на дървесината.
- Минималистичността на дизайна на дървените играчки позволява да се използват всеки път в различни контексти и сюжети, които да се обогатяват в процеса на играта.
- За пресъздаване на човешки фигури и жилищни сгради при дървените играчки е подходяща и изчерпателна (технологично, естетически и функционално) употребата на класическите и разпознаваеми минималистични символи за тях - ротационна обобщена форма тип пионка за човешки образ и стандартна геометрична форма тип къщичка за жилище.
- Класически подход за дървени играчки възпроизвеждащи животински видове е изрязването на условен силует на различни техни представители от масивна дървесина. Този тип игрови средства носят духа и настроението на естетиката на минимализма чрез редуцирането на изразните средства и съчетанието на изчистените линии с естетиката на натуралните цвят и структура на материала.
- Условните образни играчки са разпознаваеми чрез представянето на най-характерните черти на вида, които изобразяват. Това съдейства за развитие на въображението чрез визуализиране на липсващите белези в съзнанието на детето.
- Конструктивните дървени играчки представители на минимализма чрез преобладаващите правилни геометрични форми и деликатни цветови решения с доминираща употреба на натуралния цвят на материала създават пълна хармония, естетическо удовлетворение и функционална изчерпателност на изделията.
- Разпространена тенденция, чрез която се набляга на функционалната насоченост на изделията, е естетическият поход, типичен за стила на

минимализма, употребяващ ахроматични цветови решения при минималистичните дървени играчки.

- Най-популярните формообразуващи прийоми за текстилните играчки, характерни за стила на минимализма, са прилагането на геометризирани повтарящи се кройки, изчистени линии, прости и елегантни форми и малко на брой цветове и текстури без сложни комбинации.
- Текстилните играчки с най-опростени форми, осъществени чрез класическите минималистични формообразуващи способности, само чрез намек за пресъздавания образ, използвайки най-характерните и отличителни белези, са представителите на едрогабаритните.
- Типичният за текстилните играчки, интерпретиращи животински образи, подход за очовечаване не възпрепятства употребата на естетическите и формообразуващи похвати на минимализма.
- Неопределеността на текстилните изделия, представители на минимализма, стимулира богати игрови сюжети и развиване на въображението благодарение на различни варианти на комбиниране на нищо не изобразяващи елементи съдържащи се в комплекти, с чиято помощ се изграждат разнообразни образи и обекти.
- Различни прости геометрични форми често биват употребявани за минималистични образни играчки от текстил.
- Хартиените играчки преобладаващо могат да бъдат отнесени към стила на минимализма, защото се реализират основно с прости форми и правилни геометрични линии.
- Едрогабаритни играчки от картон представляващи различни обеми, символизиращи жилищна среда са сериозно застъпени при изделията за игра и притежават висока степен на минималистичност.
- Конструктивните картонени игри, съдържащи унифицирани елементи и осъществявани чрез разнообразни методи на сглобяване, употребяват типичните за минимализма прийоми.

- Хартиените образни играчки обичайно представят интерпретирания обект чрез характерното за минимализма редуциране на изразните средства.
- Разгледаните образци на хартиени играчки демонстрират как дори използвайки похватите на един и същ формоизграждащ стил могат да се получат различно въздействащи продукти, провокиращи детското внимание и въображение благодарение на своята условност.
- По-широките сходни формообразуващи възможности на пластмасата и гумата не изключват възползването от естетиката на минимализма.
- Конструктивните играчки от пластмаса и гума се причисляват към минималистичния стил благодарение на присъствието на изчистени правилни линии, прости геометрични форми и повтарящи се шаблони.
- При образните играчки от пластмаса и гума минималистичността се изразява чрез употребата на плавни изчистени линии изписващи обобщения силует на интерпретирания обект.
- Отличаващо качество на гумата е нейната гъвкавост, която успешно може да се използва като част от игровата дейност. Популярен подход е употребата на гумени вендузи при различни минималистични игрови средства.
- Минимализмът като естетически подход е приложим при всеки материал, но важно условие е да се вземат под внимание неговите характеристики и особености, които да бъдат приложени оптимално.

ИЗВОДИ ГЛАВА III

ВЛИЯНИЕ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МИНИМАЛИЗМА ВЪРХУ ВИДОВЕТЕ ДЕТСКИ ИГРАЧКИ И РАЗВИТИЕТО НА ИГРОВАТА ДЕЙНОСТ В РАЗЛИЧНИТЕ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ.

От извършените анализи по отношение на влиянието и въздействието на минимализма върху видовете играчки и обвързаността на стила с развитието на

игровата дейност в различните етапи на детското развитие се стига до следните основни изводи.

- Сензорните и манипулативните играчки обезпечават нуждите на децата от младенческия период. Разпространените похвати характерни за стила на минимализма при изграждането на визията като употреба на изчистени линии, прости елегантни форми, геометрични елементи, повтарящи се шаблони, минимален брой цветове без сложни комбинации и т.н., убедително и оптимално съдействат при игровите средства предназначени за първата година от живота на детето.
- Независимо от присъствието или липсата на конкретен сюжет за висящите играчки, е в тяхна полза да са реализирани с минималистичен естетически подход на формообразуване, тъй като той отговаря на възможностите и възприятията на възрастовата група, за която са предназначени и притежават висока естетическа стойност.
- При съпоставянето на висяща играчка с по-ниска степен на минималистичност и такава с по-висока се демонстрира педагогическото, естетическото и функционалното предимство на втория тип.
- Правилните геометрични фигури, типични за минимализма, са особено подходящи за прилагане при играчките за младенческа възраст, тъй като категоричността и симетричността им ги правят лесни за възприемане от всяка гледна точка.
- Експлоатирането на типичната за минимализма сфера като основна форма изграждаща композицията на различни игрови средства за първата възрастова група, дава широко поле за разнообразни дизайнерски решения.
- Играчките с най-висока степен на минималистичност при тяхното формообразуване са топките. Относно съотношението между форма и функция на играчките, за топката може да се каже, че тя притежава най-простата и достъпна за възприемане форма, която не се мени от

различните позиции на наблюдение, което съответно е съчетано с най-широки възможности за игра.

- Комплектите с повтарящи се геометрични елементи в различни размери обезпечават нуждите на децата от ранна детска възраст и спадат към стила на минимализма.
- За правилното възприемане и осмисляне от детето в ранна детска възраст е нужно формите на играчките да бъдат хармонични, организирани и единни – условия, които са по-леснопостижими за минималистичните играчки, защото са по-близки до същността и характера на минимализма.
- Минимализмът намира голямо приложение при играчките за деца до 3 години и неговото заемане на водеща позиция при тяхното формообразуване е в интерес на игровата дейност и оптималното развитие на потребителите.
- Употребата на множество различни материали за едно изделие противоречи на главните подходи за изграждане на визията при минимализма, но ако този способ е изцяло подчинен на функционалната насоченост на продукта и е съчетан и омекотен чрез употребата на минималистични форми за основни, се повишава степента му на минималистичност.
- В началото на предучилищната възраст най-ефективно е въздействието на тематичните играчки – предметни, образни или комплекти. Ограничената им функционалност и конкретността на игровата тематика насочват децата, които на този етап все още не са готови за самостоятелно насочване на игровите сюжети и въпреки че това може да доведе до по-ниско ниво на минималистичност, то е в интерес на игровата дейност.
- При играчките предназначени за начална предучилищната възраст, за чието реализиране е използван минимализма като естетически подход, е нужна по-развита игрова култура.

- При играчките с образна характеристика по-минималистичната визия дава по-обширна функционална насоченост, а по-натуралистичната я вкарва в определени граници и понижава игровата ѝ стойност.
- Две изделия обезпечават една и съща функция с идентична тематична насоченост, но реализирани с различно ниво на минималистичност, предизвикват индивидуален игрови подход и развиват своеобразни качества и умения у децата. Всяко от тях благоприятства за усъвършенстване на специфични способности у детето, но са предназначени за различни етапи от неговото развитие.
- Въпреки голямата полза за игровата дейност и въображението на детето при употребата на играчки с опростени минималистични форми, трябва да се наблегне на факта, че е нужно потребителите да са достигнали определено ниво на развитие, за да са готови да се възползват от предимствата на този тип игрови средства.
- При играчките с образна характеристика от всеки материал би могло да се реализира от напълно натуронаподобителен до максимално условен минималистичен образ. Визията може да бъде изградена чрез различни нива на стилизиране и хиперболизиране.
- Минимализмът и символизмът намират широко приложение при конструктивните играчки за всяка възрастова група. Най-типичният подход е съставянето на конструктивни комплекти съдържащи различни повтарящи се геометрични фигури. При тях рядко се търси реализъм, тъй като целта е от предложените условни елементи да се изгради нов образ, обект или форма.
- При играчките за драматизация, колкото по-конкретен образ отразяват, толкова по-малки са функционалните възможности и обратно. Минималистичната играчка за драматизация поставя детето пред трудност за преодоляване, тъй като не му представя готов сюжет. Това от своя страна провокира мисловната дейност, изобретателността и въображението му.

- Минимализмът при дидактичните играчки може да бъде разглеждан не само като естетически подход на формообразуване, но и като средство, подпомагащо образователния процес, оставяйки чрез своята простота и изчистеност да се наблегне на функционалната насоченост на изделието и възприемането на скритата информация, която е заложена в него.
- Ролята на минимализма е решаваща за стимулиране на въображението, тъй като образните обобщения се градят върху работата на мисловните операции.
- В начална училищна възраст вече има наличие на игрови опит за действие от различни позиции и децата изразяват предпочитание към по-условните играчки представители на минимализма, на които те да припишат качествени характеристики по избор, в зависимост от функциите им в протичащото игрово действие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Играта е дейност, която способства пълноценното развитие и изграждането на личността, а детските играчки са основно средство спомагащо и стимулиращо осъществяването ѝ.

Дисертационният труд разглежда играчката като обект, който се определя и характеризира от гледна точка на естетиката на изкуството на минимализма, на принципите и изискванията на художественото претворяване на стила. Анализирани са съотношенията на нивото на минималистичност с функционалните качества и игровата стойност на изделията. Изтъкнати са предимствата на употребата на прийоми на минимализма при дизайна на детски играчки от различни гледни точки (естетическа, педагогическа, функционална). Изложени са възможните употреби на различни комбинации на цвят, форма и графика при минималистичните изделия за игра и е обосновано как те изграждат нивото на минималистичност на дизайн продукта. Чрез

показателни образци е засвидетелствана опцията чрез употребата на всеки от популярните за създаване на детски играчки материал да бъдат реализирани изделия частични или цялостни носители на характера на минимализма. Демонстрирани са възможността и препоръчителността различните видове игровите средства за всеки възрастов период да притежават едно или съвкупност от няколко качества присъщи за естетиката на минимализма.

Особено съществено значение за изследването имат изложените в него анализи, изводи и предоставения богат синтезиран илюстративен материал. Те предлагат възможност за онагледяване на положителното въздействие и преимуществата на игровите средства, при които минимализма има доминираща роля. Основният фокус при минималистичните детски играчки е върху редуцията на изразните средства, употребени за реализацията им.

Естетическите достойнства на минималистичните играчки се обосновават чрез употребата на признатите класически изразни средства на стила. Концепцията за редуциране на детайлизацията съдейства за естетизиране на заобикалящата ни среда. А усъвършенстването на естетическите качества на предметите в детската среда, възпитава вкуса у израстващите потребители.

Педагогическото отражение на минималистичните изделия за игра е обвързано с обогатяването на игровите умения и опит на децата, които от своя страна съдействат за пълноценното детско развитие. При тях не се предлагат на готово игровия сюжет и методите на приложение. Те изискват преодоляване на трудност и проява на изобретателност при употреба. В следствие на това децата усъвършенстват качества като асоциативна мисъл, воля, целенасоченост и творческо въображение. Тяхната атрактивност се извява в предизвикателството да се допълнят липсващите белези на играчката чрез словото и мисълта, както и свободата сюжетът да бъде променян всеки път.

Функционалните предимства на детските играчки представители на минимализма се извяват чрез широките възможности за експлоатация, които повишават тяхната игрова стойност. Минималистичните играчки притежават оптимално съотношение между форма и предназначение.

Направените изводи са достигнати въз основа на изпълнените задачи и изведените минималистични тенденции при дизайна на детски играчки, които са приноси за дисертационния труд. Цялата база данни от примери, сравнения, класификации, анализи, илюстративно приложение, както и изводите имат научно - практическо приложение при проектирането и реализирането на детски играчки и отговорят на поставените задачи. Използваните методи за анализ и синтез при проследяването на различните аспекти за употребата на минимализма в дизайна на детски играчки са позволили обстоятелствен и широк обхват на дисертационния труд. В резултат на цялостното проведено изследване в научния труд са постигнати основните цели на дисертацията.

Трудът способства изграждането на дизайнерска концепция, при която приоритет е създаването на оптимално отразяващи се на детското развитие изделия с висока игрова стойност, каквито според изложените в него доводи, анализи и изводи са представителите на минимализма.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОРИГИНАЛНОСТ

Научни приноси по темата на дисертационния труд

„МИНИМАЛИЗМЪТ КАТО ЕСТЕТИЧЕСКИ ПОДХОД НА ФОРМООБРАЗУВАНЕ ПРИ ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ“

Научната новост на дисертацията и резултатите от проведените анализи, изследвания и представения илюстративен материал в съответствие с целта и задачите на дисертационния труд могат да бъдат обобщени в следните основни приноси:

- ✓ За първи път в специализирана литература насочена към дизайна на детски играчки се акцентира на техните естетически качества, разглеждайки ги като предмети представители на изкуството, в частност

на минимализма и обвързвайки тази им принадлежност с функционалните и педагогическите им качества.

- ✓ Изследвано е мястото и въздействието на изкуството на минимализма в дизайн-процеса на проектиране и реализиране на детски играчки.
- ✓ Систематизирани, анализирани и класифицирани са множество показателни образци на съвременни и исторически игрови средства с минималистичен формообразуващ подход, според вид, функция, материал и възрастова група, към която са насочени; което не е правено до този момент.
- ✓ Обобщена и класифицирана е теоретична информация, която е свързана пряко или косвено с възможността за минималистичност на играчките.
- ✓ Същностен принос представлява издирването и систематизирането на богат илюстративен материал на онагледяващи дизайнерски решения от целия свят.
- ✓ Приносен момент е, че за първи път се извеждат изводи и констатации относно влиянието, ролята и значението на детските играчки с минималистичен естетически подход на формообразуване в живота, развитието и изграждането на личността на детето.

НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Първа публикация

Петкова, Б. „Дървени играчки с минималистичен подход на формообразуване съчетан с ахроматични цветови решения”. Научна конференция на Приложен факултет на НХА. С., 20.01.2017 г.

Втора публикация

Петкова, Б. „Употреба на геометрични тела и фигури за изграждане на образ при текстилните играчки с минималистичен подход на формообразуване”. Научна конференция на Изящен факултет на НХА. С., 30.03.2017 г.

Трета публикация

Петкова, Б. „Интерпретации на жилищно пространство при хартиените играчки, реализирани чрез редуциране на изразните средства”. IV Национална научна конференция организирана от департамент „Дизайн“ НБУ на тема: „Идентичност и артификация на реалността в изкуството, дизайна и архитектурата“. С., 30.01.2018 г.

Допълнителна научна публикация извън темата на дисертационния труд

Петкова, Б. „Компютърните игри – функции, дизайн и влияние върху детското развитие“. Научна конференция организирана от департамент „Дизайн“ НБУ на тема: „Иновативни подходи в дизайна, архитектурата и визуалните изкуства“. С., 03.05.2016 г.